

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

АСТАФ'ЄВ АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ

УДК 351.741

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ПРОВЕДЕННЯ СЛУЖБОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ
В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2021

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

Сербин Руслан Андрійович,
Національна академія внутрішніх справ,
проректор

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Калатур Максим Васильович,
Головне управління Національної поліції у м. Києві,
старший оперуповноважений управління карного розшуку

кандидат юридичних наук

Шкарупа Костянтин Вікторович,
Громадська організація «Академія адміністративно-правових наук»,
старший науковий співробітник

Захист відбудеться 07 квітня 2021 р. о 10:00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.007.03 у Національній академії внутрішніх справ за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії внутрішніх справ за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

Автореферат розісланий 06 березня 2021 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.Г. Братель

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Попри те, що з моменту створення Національної поліції України минуло вже майже п'ять років, її все ще можна вважати новим центральним органом виконавчої влади, який знаходиться на шляху свого становлення та розвитку. Водночас на сьогодні можна констатувати певні негативні тенденції в цьому процесі. Так, з 2016-го до 2019 року рівень довіри населення до патрульної поліції знизився майже на 30 %, що викликає неабияку стурбованість, адже нині поліції довіряє менше половини українського населення. Така ситуація зумовлена збільшенням кількості правопорушень, які вчиняють працівники поліції. Ідеться передусім про випадки вчинення поліцейськими корупційних діянь, зловживання своїм службовим становищем, порушення поліцейської етики, пряму відмову від виконання своїх посадових обов'язків тощо.

За офіційними даними Національної поліції України, в органах і підрозділах поліції у 2016 р. було проведено 10285 службових розслідувань, у 2017 р. – 9227 (3331 перевірка), у 2018 р. – 5682 (3350 перевірок), у 2019 р. – 4937 (3839 перевірок), у 2020 р. – 4606 (3838 перевірок). Водночас, у 2016 р. було проведено 3464 перевірок, у 2017 р. – 3331 перевірка, у 2018 р. – 3350 перевірок, у 2019 р. – 3839 перевірок, у 2020 р. – 3838 перевірок. Крім того, було застосовано таку кількість заходів дисциплінарного впливу до поліцейських: у 2016 р. – 3269, у 2017 р. – 4851, у 2018 р. – 5061, у 2019 – 4706, у 2020 р. – 5971.

Важливими завданнями держави в напрямі вдосконалення діяльності Національної поліції України є: по-перше, забезпечення панування режиму законності та правопорядку в державі; по-друге, повернення високого рівня довіри населення до цього центрального органу виконавчої влади. Передумовою досягнення вказаних цілей є передусім забезпечення стабільності всередині вказаного правоохоронного органу, чому сприятиме створення ефективних адміністративно-правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

Окремі проблемні питання, пов'язані з проведенням службових розслідувань у центральних органах виконавчої влади, зокрема Національній поліції України, у своїх наукових працях розглядали: Г.В. Атаманчук, С.С. Баглаєнко, О.М. Бандурка, П.Д. Баранник, О.І. Безпалова, В.М. Бесчастний, В.А. Бортняк, С.Г. Братель, Д.А. Гавриленко, З.С. Гладун, Д.С. Денисюк, В.О. Ільницький, М.В. Калатур, С.В. Ківалов, З.Р. Кісіль, А.М. Ключко, О.Ф. Кобзар, В.В. Коваленко, С.А. Комісаров, С.Ф. Константінов, О.В. Копан, М.В. Корнієнко, О.В. Кузьменко, Д.М. Ластович, Б.О. Логвиненко, М.В. Лошицький, Р.С. Мельник, О.Д. Новак, П.Д. Пилипенко, С.М. Прилипко, О.Ю. Салманова, А.В. Самотуга, В.А. Сафронов, Р.А. Сербин, В.В. Середа, А.А. Стародубцев, В.П. Тимошук, О.Г. Циганов, Р.Ф. Черниш, К.В. Шкарупа, С.С. Шоптенко, В.І. Щербина та ін.

Наявність значної кількості проблем теоретичного та практичного характеру щодо проведення службових розслідувань в органах Національної

поліції України, а також недостатній рівень наукового розроблення вказаної проблематики зумовлюють актуальність і своєчасність дисертаційного дослідження, адже воно присвячене визначенню сутності й особливостей адміністративно-правових засад проведення зазначеного службового розслідування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII; Концепції адміністративної реформи в Україні (Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98); Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015); Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України (Указ Президента України від 14 березня 2016 р. № 92/2016); Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020); Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р); у межах плану науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495). Тему дисертації затверджено в Науково-дослідному інституті публічного права 02 жовтня 2015 року (протокол № 4).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі опрацювання наявних доктрин визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, а також на підставі теоретичних розробок вітчизняних і зарубіжних учених визначити шляхи вдосконалення законодавства й відповідної правозастосовної практики.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації необхідно вирішити такі основні задачі:

- визначити поняття та розкрити особливості службового розслідування в органах Національної поліції України;
- з'ясувати роль і значення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України;
- проаналізувати правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України та визначити місце серед них норм адміністративного права;
- встановити повноваження суб'єктів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України;
- окреслити підстави проведення службового розслідування в органах Національної поліції України;
- схарактеризувати організацію проведення службового розслідування в органах Національної поліції України;
- розкрити сутність оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України;

- узагальнити зарубіжний досвід правового регулювання проведення службового розслідування в органах поліції та запропонувати можливості його використання в Україні;

- визначити напрями вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, які виникають під час проведення службових розслідувань в органах Національної поліції України.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальних і спеціальних методів наукового пізнання. Зокрема, використання методів *аналізу* й *синтезу* уможливило визначення поняття та особливостей службового розслідування в органах Національної поліції України (підрозділ 1.1), встановлення його ролі та значення (підрозділ 1.2). Метод *документального аналізу* дав змогу проаналізувати правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, визначити місце з-поміж них норм адміністративного права (підрозділ 1.2) та повноваження суб'єктів проведення цього розслідування (підрозділ 2.1). Завдяки *формально-логічному* методу встановлено підстави проведення службового розслідування в органах Національної поліції України (підрозділ 2.2), схарактеризовано його організацію (підрозділ 2.3), а також розкрито сутність оскарження результатів проведення зазначеного розслідування (підрозділ 2.4). За допомогою методу прогнозування узагальнено зарубіжний досвід правового регулювання проведення службового розслідування в органах поліції (підрозділ 3.1) та окреслено напрями вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України (підрозділ 3.2).

Емпіричну базу дослідження становлять систематизовані дані державної та відомчої статистичної звітності за 2016–2020 рр. щодо проведення службових розслідувань в органах Національної поліції України; офіційні звіти, інформаційні листи й аналітичні довідки МВС і Національної поліції України. Під час підготовки дисертації використано також власний практичний досвід роботи в органах поліції.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших в Україні комплексних монографічних досліджень, у якому з'ясовано сутність та особливості адміністративно-правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, а також на підставі аналізу позитивного зарубіжного та вітчизняного досвіду визначити напрями вдосконалення законодавства та відповідної правозастосовної практики. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, основними з яких є такі:

вперше:

- запропоновано закріпити на законодавчому рівні фактичні обставини, які мають бути оцінені під час проведення службового розслідування, а також

чіткий перелік обов'язків посадових осіб, уповноважених на його проведення, на прикладі досвіду Республіки Білорусь та Республіки Казахстан;

- обґрунтовано доцільність встановлення вимоги про те, що головою дисциплінарної комісії повинна бути особа, яка має вищу юридичну освіту. Адже наразі чинне законодавство не містить конкретних вимог ані щодо професійних, ані щодо морально-ділових якостей поліцейських, яких обирають до складу дисциплінарної комісії;

- доведено, що дисциплінарні комісії, які проводять службові розслідування в органах Національної поліції України, мають бути постійно діючими суб'єктами проведення цих розслідувань, що дасть змогу напрацювати відповідний досвід з розслідування дисциплінарних проступків, а також на високому рівні здійснювати повноваження в цій сфері, концентруючись саме на цій діяльності;

удосконалено:

- класифікацію нормативно-правових актів, у яких закріплено правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, за такими критеріями: специфіка правового регулювання службових розслідувань, основне галузеве походження, юридична сила;

- наукову позицію стосовно того, що дисциплінарне провадження є категорією ширшою, ніж службове розслідування, адже останнє охоплює як конкретні процесуальні дії уповноважених осіб, так і реалізацію певного підсумку цих дій: притягнення працівника, винного в учиненні правопорушення, до дисциплінарної відповідальності та застосування до нього відповідного дисциплінарного стягнення;

- твердження, згідно з яким службове розслідування становить необхідний процесуальний елемент дисциплінарного провадження та слугує передумовою притягнення поліцейського, винного в учиненні дисциплінарного проступку, до дисциплінарної відповідальності;

- поняття та перелік характерних особливостей службового розслідування в органах Національної поліції України;

- теза про доцільність посилення ролі представників громадськості в діяльності дисциплінарних комісій, зокрема шляхом забезпечення їх обов'язкової участі в службовому розслідуванні;

дістало подальший розвиток:

- наукова позиція стосовно того, що службове розслідування має подвійну мету: по-перше, безпосереднє з'ясування всіх обставин окремого дисциплінарного проступку конкретного поліцейського (причин та умов його вчинення, вини поліцейського, ступеня тяжкості проступку, розміру заподіяної шкоди); по-друге, здійснення попереджувально-профілактичної діяльності – підготовка пропозицій щодо усунення причин учинення подібних дисциплінарних проступків на підставі аналізу інформації, отриманої в процесі окремого розслідування;

- положення про роль службового розслідування в органах Національної поліції України, яку можна розглядати в соціальному та юридичному значенні залежно від напрямів і способів його впливу на суспільні відносини;

– твердження, відповідно до якого організація (організаційна діяльність) є надзвичайно важливим засобом забезпечення належних умов проведення службового розслідування. Вивчення положень чинного законодавства засвідчує, що воно містить ключові правові засади з питань організації проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. Загалом їх можна схарактеризувати як змістовні й такі, що відповідають потребам цього процесу;

– теза про те, що позасудове адміністративне оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України є важливим і необхідним засобом захисту поліцейськими своїх прав, що означений відносною простотою та оперативністю. Це оскарження дає змогу поліцейським швидко й без зайвих витрат скористатися відповідним правозахисним механізмом задля доведення правомірності власної позиції та звернення уваги компетентних суб'єктів на протиправність дій (бездіяльність) організаційно підпорядкованих йому органів і посадових осіб.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони становлять науково-теоретичний і практичний інтерес та використовуються в:

– *правотворчості* – під час внесення змін і доповнень до діючого законодавства, а також створення нових нормативно-правових актів щодо адміністративно-правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України (акт Інституту законодавства Верховної Ради України від 16 травня 2019 р. № 22/662-1-15);

– *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення практики проведення службових розслідувань в органах Національної поліції України;

– *науково-дослідній сфері* – для здійснення подальших наукових досліджень, присвячених теоретичним і практичним проблемам проведення службового розслідування в органах Національної поліції України (акт Науково-дослідного інституту публічного права від 07 серпня 2020 р.);

– *освітньому процесі* – під час розроблення підручників, навчальних посібників, а також науково-методичних матеріалів з дисципліни «Адміністративне право» для підготовки майбутніх працівників поліції (акт Національної академії внутрішніх справ від 16 грудня 2020 р.).

Публікації. Основні положення та висновки, що сформульовані в дисертації, відображено в дев'яти наукових публікаціях, серед яких чотири статті – у наукових виданнях, визначених МОН України як фахові з юридичних наук, дві – в іноземних юридичних виданнях (Киргизька Республіка, Словацька Республіка), три тези доповідей, які оприлюднено на науково-практичних конференціях.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації, теоретичні та практичні висновки і рекомендації оприлюднено під час виступів на міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.), «Право як ефективний суспільний регулятор» (м. Львів, 15–16 лютого 2019 р.), «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» (м. Львів, 19–20 червня 2020 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (163 найменування на 18 сторінках) і 3 додатків на 9 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 211 сторінок, з яких основний текст – 171 сторінка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дисертаційного дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами, планами, окреслено об'єкт, предмет і методи дослідження, його мету й задачі, розкрито наукову новизну отриманих результатів, теоретичне та практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію результатів дослідження.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження проведення службового розслідування в органах Національної поліції України» складається з трьох підрозділів, у яких визначено поняття та особливості службового розслідування в органах Національної поліції України, встановлено роль і значення, правові засади проведення цього розслідування, місце серед них норм адміністративного права.

У *підрозділі 1.1 «Поняття та особливості службового розслідування в органах Національної поліції України»* розмежовано поняття «дисциплінарне провадження» та «службове розслідування». У контексті цього розглянуто теоретичні підходи до визначення поняття дисциплінарного провадження. Узагальнено наукові позиції стосовно тлумачення категорії «службове розслідування». Запропоновано авторське визначення поняття «службове розслідування в органах Національної поліції України».

Встановлено, що дисциплінарне провадження є категорією ширшою, ніж службове розслідування, адже останнє охоплює як конкретні процесуальні дії уповноважених осіб, так і реалізацію певного підсумку таких дій: притягнення працівника, винного в учиненні правопорушення, до дисциплінарної відповідальності та застосування до нього відповідного дисциплінарного стягнення.

Виокремлено особливості службового розслідування в органах Національної поліції України. Зауважено, що воно має подвійну мету: по-перше, безпосереднє з'ясування всіх обставин окремого дисциплінарного проступку конкретного поліцейського (причин та умов його вчинення, вини поліцейського, ступеня тяжкості проступку, розміру заподіяної шкоди); по-друге, здійснення попереджувально-профілактичної діяльності – підготовка пропозицій щодо усунення причин учинення подібних дисциплінарних проступків.

У *підрозділі 1.2 «Роль та значення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України»* узагальнено наукові думки з приводу розуміння поняття «службова дисципліна», на підставі чого доведено, що проведення службового розслідування як засіб стимулювання службової дисципліни – це сукупність дисциплінарно-процесуальних правових засобів

забезпечення неухильного дотримання поліцейськими встановлених нормативно-правовими актами обов'язків шляхом дослідження кола обставин, пов'язаних з перевіркою інформації про дисциплінарний проступок поліцейського.

Зазначено, що службове розслідування не передбачає накладання на винного поліцейського дисциплінарного стягнення, адже фактично дисциплінарні комісії покликані лише створити передумови його застосування відповідним керівником. Наголошено, що відсутність адекватного покарання у вигляді дисциплінарного стягнення нівелює службове розслідування.

На підставі аналізу норм чинного законодавства України та наукових поглядів учених з'ясовано мету, завдання та функції проведення зазначеного розслідування. Встановлено, що роль службового розслідування в органах Національної поліції України можна розглядати в соціальному та юридичному значенні залежно від напрямів та способів його впливу на суспільні відносини.

Аргументовано положення, згідно з яким соціальна роль службового розслідування в органах Національної поліції України полягає в тому, що проведення службового розслідування зумовлює негативне ставлення до порушників поліцейської професійної дисципліни, демонструє суспільству реакцію керівництва поліції на дисциплінарні проступки підлеглих як на неприпустиму поведінку (публічний соціальний аспект).

У підрозділі 1.3 *«Правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України та місце серед них норм адміністративного права»* узагальнено теоретичні підходи до класифікації нормативно-правових актів, норми яких регулюють проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

Запропоновано власне бачення щодо класифікації нормативно-правових актів, у яких закріплено правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, за такими критеріями: специфіка правового регулювання службових розслідувань, основне галузеве походження, юридична сила. Наголошено, що в межах представленої проблематики найбільш доцільно вказані акти розглядати саме за останньою класифікаційною ознакою.

Доведено, що Конституція України є ключовим законодавчим актом, який визначає базові засади проведення службових розслідувань. Зокрема, ідеться про загальні гарантії діяльності Національної поліції України та конституційні права поліцейських, стосовно яких проводять розслідування. Досліджено окремі міжнародні нормативно-правові акти, норми яких стосуються проведення службових розслідувань в органах поліції.

На підставі аналізу низки законів і підзаконних нормативно-правових актів встановлено, що ця діяльність регулюється нормами різних галузей права. Так, норми конституційного права визначають основоположні засади як діяльності поліції, так і проведення службових розслідувань її органами. Норми трудового права мають загальне значення, однак їх практично не застосовують у межах правового регулювання службових розслідувань.

Обґрунтовано, що чільне місце в системі правових засад проведення службових розслідувань в органах Національної поліції України належить саме нормам адміністративного права. Водночас констатовано, що нормами адміністративного права недостатньо якісно та повно врегульовано питання залучення громадськості до проведення службових розслідувань.

Розділ 2 «Етапи проведення службового розслідування в органах Національної поліції України» складається з чотирьох підрозділів, у яких визначено підстави та повноваження суб'єктів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, схарактеризовано порядок оскарження його результатів.

У підрозділі 2.1 *«Повноваження суб'єктів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України»* доведено, що на сьогодні дисциплінарні комісії є ключовим суб'єктом проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

З метою вивчення повноважень дисциплінарної комісії проаналізовано положення законів України «Про Національну поліцію» та «Дисциплінарний статут Національної поліції України», а також норми Положення про дисциплінарні комісії в Національній поліції України, затвердженого наказом МВС України 7 листопада 2018 р. № 893.

Зауважено, що Дисциплінарна комісія складається з обов'язкових і ймовірних (необов'язкових, факультативних) членів. Обов'язковими членами дисциплінарної комісії є поліцейські, що визнані службовою особою поліції та які мають відповідні знання, досвід служби (роботи) в поліції та необхідну фахову підготовку щодо предмета проведення службового розслідування. Імовірними членами дисциплінарної комісії є представники громадськості, які, на думку уповноваженого керівника, що приймає рішення про їх включення до дисциплінарної комісії, мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет.

Окреслено напрями вдосконалення діяльності дисциплінарних комісій, зокрема запропоновано: по-перше, зробити їх постійно діючим органом у системі Національної поліції; по-друге, посилити роль представників громадськості в діяльності комісій та під час проведення службових розслідувань.

У підрозділі 2.2 *«Підстави проведення службового розслідування в органах Національної поліції України»* здійснено аналіз положень нормативно-правових актів, у яких визначено підстави проведення службових розслідувань в органах Національної поліції України.

Узагальнено наукові підходи до визначення поняття «дисциплінарний проступок». Досліджено складові дисциплінарного проступку працівників поліції, зокрема його об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону.

Акцентовано на тому, що визначення дисциплінарного проступку, закріплене в Дисциплінарному статуті Національної поліції України, не містить вказівки щодо обов'язковості й невідворотності негативних наслідків цього проступку, що не можна вважати виправданим. Доведено, що у визначенні дисциплінарного проступку містяться такі його ознаки, як протиправність і

винність діяння поліцейського, з огляду на що невідворотність покарання за вказані дії має, з одного боку, забезпечувати обов'язковість накладення дисциплінарного стягнення, а з іншого – виконувати попереджувально-профілактичну роль.

Доведено, що підставою проведення службового розслідування не завжди є власне факт учинення поліцейським дисциплінарного проступку, оскільки першочерговою та безпосередньою метою розслідування є встановлення об'єктивного факту вчинення проступку, однак такий факт не завжди може бути виявлено. У процесі проведення службового розслідування можливим є встановлення наявності та/або відсутності складу дисциплінарного проступку. Обґрунтовано, що підставою для проведення службового розслідування є наказ керівника, який видається на основі фактів, визначених чинним законодавством.

У підрозділі 2.3 *«Організація проведення службового розслідування в органах Національної поліції України»* встановлено, що організація будь-якої діяльності, зокрема щодо проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, передбачає визначення кола осіб, які будуть її реалізовувати, розподіл між ними функцій, встановлення завдань, форм і способів їх виконання, надання в розпорядження виконавців відповідних ресурсів і засобів, а також створення інших умов, необхідних для ефективного здійснення цієї діяльності.

Наголошено на суперечностях наявного законодавчого підходу до формування дисциплінарних комісій у Національній поліції України. Констатовано, що суперечливим є право керівників щоразу самотійно, на власний розсуд формувати склад дисциплінарної комісії. Наголошено, що такий підхід може спричиняти зловживання, а отже, суперечити принципам об'єктивності й неупередженості в роботі комісії.

Важливим питанням в організації проведення службового розслідування в органах Національної поліції України визнано вжиття заходів щодо усунення умов і факторів, які можуть перешкоджати цьому розслідуванню, негативно позначатися на його оперативності, об'єктивності й повноті. Доведено потребу в покращенні організаційних засад залучення громадськості до проведення зазначених розслідувань.

Констатовано, що забезпечення належних умов проведення службового розслідування залежить передусім від процесу його організації (організаційної діяльності). На підставі вивчення положень чинного законодавства встановлено, що воно містить ключові правові засади з питань організації проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. Водночас виявлено певні недоліки в цій сфері, які потребують усунення.

У підрозділі 2.4 *«Оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України»* наголошено, що до основних прав поліцейського, стосовно якого проводили службове розслідування, належить право на оскарження результатів цього розслідування.

Спираючись на аналіз норм чинного законодавства та наукових поглядів учених, з'ясовано, що чинне українське законодавство передбачає дві форми

оскарження: позасудову та судову, що повною мірою стосується й оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. Позасудова форма полягає у зверненні поліцейського, стосовно якого було проведено службове розслідування, з огляду на яке застосовано дисциплінарне стягнення, до прямого керівника особи, яка застосувала зазначене стягнення. Тобто ця форма оскарження має адміністративний характер.

Узагальнено наукові підходи до визначення поняття «адміністративне оскарження». Зазначено, що більшість дослідників обстоюють позицію, згідно з якою адміністративне оскарження є необхідним інструментом забезпечення захисту прав громадян. Попри те, що правники (як теоретики, так і практики) досить часто критикують вказану форму оскарження, їхні зауваження стосуються здебільшого проблем її законодавчого регулювання, а також застосування відповідних законодавчих положень. Визнано значущість адміністративного оскарження як засобу захисту прав громадян та інструменту контролю за законністю діяльності органів публічної влади. Запропоновано авторське бачення щодо сутності адміністративного оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

Наголошено на тому, що позасудове оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України є важливим і необхідним інструментом захисту поліцейськими своїх прав, що означений відносною простотою й оперативністю. Зазначене оскарження дозволяє поліцейським швидко та без зайвих витрат скористатися відповідним правозахисним механізмом з метою доведення правомірності власної позиції та акцентування уваги компетентних суб'єктів на протиправності дій (бездіяльності) організаційно підпорядкованих йому органів і посадових осіб.

Встановлено, що в чинному українському законодавстві передбачено необхідні для поліцейських юридичні інструменти захисту ними своїх прав, якими вони можуть скористатись у разі непогодження з результатами проведеного стосовно них службового розслідування. Зауважено, що чільне місце з-поміж таких засобів, безперечно, належить інституту судового оскарження, який покликаний забезпечувати панування в державі й суспільстві правової справедливості, зокрема завдяки можливості оспорювати в суді правомірність дій (бездіяльності) суб'єктів владних повноважень.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України» складається з двох підрозділів, у яких узагальнено зарубіжний досвід правового регулювання проведення службового розслідування в органах поліції, визначено можливості його використання в Україні, а також окреслено напрями вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

У підрозділі 3.1 *«Зарубіжний досвід правового регулювання проведення службового розслідування в органах поліції та можливості його використання в Україні»* обґрунтовано доцільність проведення наукових досліджень, присвячених узагальненню зарубіжного досвіду розвитку різних правових інститутів.

На підставі результатів вивчення досвіду Сполучених Штатів Америки запропоновано передбачити в структурі органів поліції окремий незалежний орган, який буде мати виключні повноваження щодо проведення службових розслідувань та робити відповідні висновки після їх закінчення.

Завдяки аналізу досвіду провідних країн Європи доведено, що порядок, строки, суб'єкти виконання, підстави та інші елементи службового розслідування варто закріпити не в підзаконній нормативно-правовій базі, а в законодавчому акті, який регламентує роботу Національної поліції України.

Висвітлено досвід окремих країн пострадянського простору, де система побудови поліцейських органів та управління ними схожа на українську, зокрема доведено, що представлені там позитивні тенденції варті запозичення та впровадження у вітчизняних реаліях. Запропоновано запозичити досвід Республіки Білорусь і Республіки Казахстан, а саме закріпити на законодавчому рівні факти, які мають бути оцінені під час проведення службового розслідування, а також чіткий перелік обов'язків посадових осіб, уповноважених на його проведення.

Констатовано різноманітність підходів до врегулювання питання управління, реалізації та нормативного закріплення механізму службового розслідування. Досвід кожної з проаналізованих країн має свої негативні та позитивні риси. З огляду на це, у межах українського правового простору не можна імплементувати якусь одну модель правового регулювання та забезпечення службового розслідування в органах поліції.

У підрозділі 3.2 *«Напрями вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України»* аргументовано наявність певних проблем, недоліків в організаційно-правовому механізмі здійснення службового розслідування в органах Національної поліції України, що негативно позначається на якості його функціонування.

Встановлено, що першочерговим кроком на шляху вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України має бути покращення правових засад залучення громадськості до діяльності дисциплінарних комісій. Наголошено, що участь громадськості в роботі вказаних комісій є передумовою зміцнення та поглиблення взаємодії органів поліції з населенням, забезпечення належного рівня громадського контролю в системі цих державних органів.

Зазначено, що важливим проблемним питанням щодо формування дисциплінарних комісій в органах національної поліції є встановлення вимоги стосовно того, що головою комісії обов'язково має бути особа, яка має вищу юридичну освіту. Адже наразі чинне законодавство не містить конкретних вимог ані щодо професійних, ані щодо морально-ділових якостей поліцейських, яких обирають до складу дисциплінарної комісії.

Наголошено на юридичній обов'язковості результатів службової перевірки. Це пов'язано з тим, що згідно із законодавством вирішення питання про застосування дисциплінарного стягнення до працівника поліції цілком залежить від волі відповідного керівника органу поліції – особи, яка безпосередньо не бере участі в проведенні службового розслідування.

Зазначена обставина негативно позначається на якості й неупередженості проведення службового розслідування.

Доведено, що запропоновані кроки в напрямі вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України мають суттєво підвищити ефективність цієї процедури, а також забезпечити належний рівень захищеності прав поліцейських, стосовно яких це розслідування проводять.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає в тому, щоб на основі аналізу наукової літератури, а також норм чинного законодавства України встановити сутність та особливості адміністративно-правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, а також на підставі дослідження позитивного досвіду провідних країн світу надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення відповідного нормативно-правового забезпечення. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, а саме:

1. Встановлено, що службове розслідування – це необхідний елемент дисциплінарного провадження, що є адміністративно-процесуальною діяльністю, яка здійснюється спеціально уповноваженим органом – дисциплінарною комісією – та полягає в збиранні, перевірці й оцінці матеріалів і відомостей про дисциплінарний проступок поліцейського з метою з'ясування всіх обставин його вчинення (причин та умов, вини поліцейського, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку, розміру заподіяної шкоди), а також аналізу отриманої інформації задля підготовки пропозицій щодо усунення причин учинення правопорушень.

Аргументовано положення, згідно з яким особливостями службового розслідування є те, що воно: 1) здійснюється на підставі інформації про дисциплінарний проступок поліцейського; 2) має відповідати таким критеріям, як своєчасність, повнота, об'єктивність і неупередженість під час з'ясування всіх обставин учинення дисциплінарного проступку; 3) ґрунтується на чітко визначених адміністративно-правових засадах; 4) здійснюється спеціально уповноваженим суб'єктом – дисциплінарною комісією; 5) провадиться в певних чітко визначених формах шляхом реалізації встановлених законодавством правомочностей; 6) має подвійну мету: по-перше, безпосереднє з'ясування всіх обставин окремого дисциплінарного проступку конкретного поліцейського (причин та умов його вчинення, вини поліцейського, ступеня тяжкості проступку, розміру заподіяної шкоди); по-друге, здійснення попереджувально-профілактичної діяльності – підготовка пропозицій щодо усунення причин учинення подібних дисциплінарних проступків на підставі аналізу інформації, отриманої в процесі окремого розслідування.

2. З'ясовано, що роль службового розслідування можна розглядати в соціальному та юридичному значенні залежно від напрямів і способів його

впливу на суспільні відносини. Соціальна роль службового розслідування полягає в тому, що його проведення визначає негативне ставлення до порушників поліцейської професійної дисципліни з боку інших поліцейських (внутрішній соціальний аспект); демонструє суспільству реакцію керівництва поліції на дисциплінарні проступки підлеглих як на неприпустиму поведінку (публічний соціальний аспект), що сприяє формуванню довіри до поліції як до органу державної виконавчої влади, попри можливі дисциплінарні правопорушення окремих її представників. Юридична роль полягає: по-перше, у перевірці достовірності інформації про дисциплінарний проступок, тобто у встановленні наявності чи відсутності факту дисциплінарного проступку конкретного поліцейського; по-друге, у визначенні всіх обставин його вчинення (причин та умов, вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку, розміру заподіяної шкоди); по-третє, в аналізі отриманої в процесі здійснення службового розслідування інформації та підготовки пропозицій щодо усунення причин учинення подібних дисциплінарних проступків; по-четверте, в обов'язковому повному та своєчасному інформуванні керівника, який призначив службове розслідування, про всі обставини, які було виявлено в процесі його проведення.

3. Встановлено, що правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України визначені низкою різноманітних нормативно-правових актів, різних як за юридичною силою, так і за галуззю походження (норми конституційного, трудового та адміністративного права). Причому норми конституційного права визначають основоположні засади як діяльності поліції, так і проведення службових розслідувань в органах поліції. Норми трудового права мають загальне значення та практично не застосовуються в межах правового регулювання проведення службових розслідувань.

Наголошено на тому, що норми адміністративного права посідають чільне місце в системі правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, адже в них закріплено: правовий статус суб'єктів проведення службового розслідування (їхні права, обов'язки, юридична відповідальність і гарантії діяльності); правовий статус службовців, щодо яких це розслідування проводять; порядок і процедуру проведення службового розслідування; порядок оскарження результатів розслідування. Водночас недоліком визнано те, що нормами адміністративного права недостатньо врегульовано питання залучення громадськості до проведення службових розслідувань.

4. Доведено, що на сьогодні дисциплінарна комісія є спеціально створеним тимчасовим суб'єктом проведення службового розслідування, у складі трьох або більше осіб, які склали Присягу працівника поліції, що починає реалізацію своїх повноважень з моменту видання наказу про її створення і призначення службового розслідування та припиняє діяльність у день затвердження уповноваженим керівником висновку службового розслідування, діяльність якої полягає в збиранні, перевірці, оцінці матеріалів і відомостей про дисциплінарний проступок поліцейського з метою своєчасного,

повного та об'єктивного з'ясування всіх обставин його вчинення, установлення причин й умов учинення дисциплінарного проступку, вини поліцейського, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку, розміру заподіяної шкоди та для підготовки пропозицій щодо усунення причин учинення дисциплінарних проступків.

5. Констатовано, що підставою проведення службового розслідування не завжди є власне факт учинення поліцейським дисциплінарного проступку, оскільки першочерговою та безпосередньою метою службового розслідування є встановлення об'єктивного факту вчинення проступку, який не завжди може бути встановлено. У процесі проведення службового розслідування може бути виявлено відсутність факту дисциплінарного проступку або, за його наявності, – непричетність конкретного поліцейського до вчинення цього проступку. Основною підставою для проведення службового розслідування є наказ керівника, що видається на підставі: по-перше, наявності інформації, яка вже оцінена громадянами, посадовими особами, поліцейськими, засобами масової інформації як така, що містить дані про вчинення поліцейським дисциплінарного проступку; по-друге, наявності певної інформації, оціненої керівником, уповноваженого застосовувати до поліцейського дисциплінарне стягнення, що є достатньою для визначення в поведінці поліцейського ознак дисциплінарного проступку.

6. Сформульовано висновок про те, що організація проведення службового розслідування в органах Національної поліції України становить процес підготовки компетентним суб'єктом необхідних умов для своєчасного, об'єктивного та неупередженого здійснення цього розслідування, забезпечення його цілеспрямованого, послідовного й результативного характеру. Зазначено, що організація будь-якої діяльності, зокрема щодо проведення службового розслідування в органах поліції, передбачає визначення кола осіб, які будуть її реалізовувати, розподіл між ними функцій, встановлення завдань, форм і способів їх виконання, надання в розпорядження виконавців відповідних ресурсів і засобів, а також створення інших умов, необхідних для ефективного здійснення цієї діяльності.

7. З'ясовано, що оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України є правовим інститутом, який охоплює юридичні матеріальні та процедурно-процесуальні аспекти звернення поліцейського, відносно якого було проведено службове розслідування, до відповідного суду з метою захисту власних прав і законних інтересів та вирішення цим судом спірної ситуації, з приводу якої було подано звернення. Встановлено, що в чинному українському законодавстві передбачено необхідні для поліцейських юридичні інструменти захисту ними своїх прав, якими вони можуть скористатись у разі непогодження з результатами проведеного стосовно них службового розслідування. Зауважено, що чільне місце з-поміж таких засобів, безперечно, належить інституту судового оскарження, який покликаний забезпечувати панування в державі й суспільстві правової справедливості, зокрема через можливість оспорювати в суді правомірність дій (бездіяльності) суб'єктів владних повноважень.

Водночас не слід применшувати значення адміністративної форми оскарження, яка, за умови її якісної законодавчої регламентації, слугує ефективним засобом захисту прав поліцейських.

8. Аргументовано доцільність комплексного запозичення досвіду зарубіжних країн, який слід адаптувати до національних тенденцій управління в поліцейській сфері. На підставі вивчення досвіду Великої Британії та Бельгії запропоновано закріпити порядок, строки, суб'єкти виконання, підстави й інші невід'ємні елементи службового розслідування не в підзаконній нормативно-правовій базі, а у відповідному законі, який регламентує роботу Національної поліції України. З огляду на досвід Республіки Білорусь та Республіки Казахстан, констатовано доцільність визначення на законодавчому рівні фактів, які необхідно оцінювати під час проведення службового розслідування, а також чіткого переліку обов'язків посадових осіб, уповноважених на його проведення. Спираючись на досвід окремих штатів США, запропоновано передбачити в структурі органів поліції окремий незалежний орган, який буде мати виключні повноваження щодо проведення службових розслідувань та робити відповідні висновки після їх закінчення.

9. Виокремлено такі напрями вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України: 1) покращення адміністративно-правового механізму залучення громадськості до роботи в дисциплінарних комісіях, що є передумовою зміцнення та поглиблення взаємодії органів поліції з населенням, забезпечення належного рівня громадського контролю в системі цих державних органів; 2) встановлення вимоги про те, що головою дисциплінарної комісії повинна бути особа, яка має вищу юридичну освіту, оскільки наразі чинне законодавство не містить конкретних вимог ані щодо професійних, ані щодо морально-ділових якостей поліцейських, яких обирають до складу дисциплінарної комісії; 3) забезпечення юридичної обов'язковості результатів службової перевірки, адже згідно із законодавством вирішення питання про застосування дисциплінарного стягнення до працівника поліції цілком залежить від волі відповідного керівника органу поліції – особи, яка безпосередньо в проведенні службового розслідування участі не бере.

Зауважено, що запропоновані кроки в напрямі вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України мають суттєво підвищити ефективність цієї процедури, а також забезпечити належний рівень захищеності прав поліцейських, стосовно яких це розслідування проводять.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Астаф'єв А. А. До проблеми визначення поняття та особливості службового розслідування в органах Національної поліції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 1. Т. 5. С. 167–173.

2. Астаф'єв А. А. Роль та значення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2. Т. 5. С. 131–136.

3. Астаф'єв А. А. До характеристики правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. *Юридична наука*. 2019. № 2. С. 190–195.

4. Астаф'єв А. А. Повноваження суб'єктів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. *Юридична наука*. 2019. № 6. С. 167–173.

5. Астаф'єв А. А. Дисциплінарний проступок як підстава проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. *Visegrad journal on human rights*. 2019. № 6/3. С. 143–148.

6. Астафьев А. А. К проблеме привлечения общественности к проведению служебных расследований в органах Национальной полиции Украины. *Право и Закон*. 2020. № 1. С. 112–116.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Астаф'єв А. А. До проблеми визначення поняття дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. *Теорія і практика сучасної юриспруденції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7–8 груд. 2018 р.). Київ: Центр прав. наук. дослідж., 2018. С. 51–54.

8. Астаф'єв А. А. Проведення службового розслідування як засіб стимулювання службової дисципліни. *Право як ефективний суспільний регулятор*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 15–16 лют. 2019 р.). Львів: Центр правн. ініціатив, 2019. С. 32–34.

9. Астаф'єв А. А. До проблеми юридичної обов'язковості результатів службової перевірки в органах Національної поліції України. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 19–20 черв. 2020 р.). Львів: Центр правн. ініціатив, 2020. С. 41–44.

АНОТАЦІЯ

Астаф'єв А. А. Адміністративно-правові засади проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні сутності й особливостей адміністративно-правових засад проведення службового розслідування в органах Національної поліції України, а також в опрацюванні позитивного вітчизняного та зарубіжного досвіду з цього питання. Визначено поняття службового розслідування в органах Національної поліції України, проаналізовано правові засади його проведення, а також місце серед них норм

адміністративного права. Встановлено повноваження суб'єктів і підстави проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. Схарактеризовано організацію проведення зазначеного розслідування. Розкрито сутність оскарження результатів проведення службового розслідування в органах Національної поліції України. Узагальнено зарубіжний досвід правового регулювання проведення службового розслідування в органах поліції та визначено можливості його використання в Україні. Опрацьовано напрями вдосконалення проведення службового розслідування в органах Національної поліції України.

Ключові слова: службове розслідування, дисциплінарне провадження, Національна поліція України, правові засади, нормативно-правовий акт, суб'єкт, адміністративно-правове регулювання, повноваження, підстави, порядок, організація, оскарження.

АННОТАЦИЯ

Астафьев А. А. Административно-правовые основы проведения служебного расследования в органах Национальной полиции Украины. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право; информационное право». – Национальная академия внутренних дел, Киев, 2021.

В диссертации приведены теоретическое обобщение и новое решение научной задачи, которая заключается в определении сущности и особенностей административно-правовых основ проведения служебного расследования в органах Национальной полиции Украины, а также в разработке положительного отечественного и зарубежного опыта по данному вопросу. Определено понятие служебного расследования в органах Национальной полиции Украины, проанализированы правовые основы его проведения, а также место среди них норм административного права. Установлены полномочия субъектов и основания проведения служебного расследования в органах Национальной полиции Украины. Охарактеризована организация проведения данного расследования. Раскрыта сущность обжалования результатов проведения служебного расследования в органах Национальной полиции Украины. Обобщен зарубежный опыт правового регулирования проведения служебного расследования в органах полиции и раскрыты возможности его использования в Украине. Определены направления совершенствования проведения служебного расследования в органах Национальной полиции Украины.

Ключевые слова: служебное расследование, дисциплинарное производство, Национальная полиция Украина, правовые основы, нормативно-правовой акт, субъект, административно-правовое регулирование, полномочия, основания, порядок, организация, обжалование.

SUMMARY

Astafiev A. A. Administrative and legal principles of conducting command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine. – *Qualifying scientific work as a manuscript.*

Thesis on the degree of Candidate of Juridical Science, specialty 12.00.07 «Administrative Law and Process; Finance Law; Information Law». – National Academy of Internal Affairs, Kyiv, 2021.

The dissertation provides a theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which is to determine the nature and features of the administrative and legal framework of the official investigation in the National Police of Ukraine, as well as to develop positive domestic and foreign experience, which allowed to substantiate a number of new scientific conclusions, provide practical recommendations and suggestions on the issues under the research.

The concept and features of the command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine are determined. Thus, it is established that the command investigation is a necessary element of disciplinary proceedings, which is an administrative procedure carried out by the specially authorized body – the disciplinary commission – that lies in collecting, checking and evaluating materials and information about disciplinary misconduct of the police officer to clarify all circumstances of its commission (causes and conditions of disciplinary misconduct, guilt of the police officer, severity of disciplinary misconduct, extent of the damage), as well as to analyze the information received in order to make proposals to eliminate the causes of offenses.

The role and significance of the command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine are clarified. In particular, it is found that the role of the command investigation can be considered in the social and legal sense, depending on the directions and ways of its impact on public relations.

The characteristic of the legal bases for carrying out command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine, which consists of a number of various legal acts, different both in their legal force and in the field of their origin (norms of constitutional, labor and administrative law) is given. The norms of constitutional law determine the general basic principles of both the activity of the police and the conduct of command investigation in the police. The place of the norms of administrative law regulating this issue is defined as well.

The powers of the subjects of command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine are established. It is proved that today the Disciplinary Commission is the main subject of command investigation specially created for this purpose.

The grounds for conducting command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine are determined. The basis for command investigation is not always the fact of committing disciplinary misconduct itself, as the primary and immediate purpose of command investigation is to establish an objective fact of disciplinary misconduct, which, incidentally, cannot always be established.

The characteristics of the organization of the command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine are given. It is concluded that the organization of command investigation in the National Police of Ukraine is a process of preparation of the necessary conditions for timely, objective and impartial implementation of this investigation, ensuring its purposeful, consistent and effective nature by the competent entity.

The essence of appealing the results of the command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine is revealed. Appeal against the results of the command investigation in the National Police of Ukraine is a legal institution that includes legal substantive and procedural aspects of the application of the police officer (who is under investigation) to the relevant court to protect his (her) rights and legitimate interests, and the court's decision on the disputed situation.

The foreign experience of legal regulation of command investigation in the police bodies is generalized and the possibilities of its use in Ukraine are determined. It is proved that the most expedient and effective will be the adoption of comprehensive experience, processed for national management trends in the police sphere.

The areas for improvement of the command investigation in the bodies of the National Police of Ukraine are proposed. They are the following: a) the need to improve the administrative and legal mechanism of public involvement in the work of the Disciplinary Commissions; b) the need to establish the requirement under which the Chairman of the commission should be a person with higher legal education; d) the need to ensure the legal binding nature of the results of command investigation.

Keywords: command investigation, disciplinary proceedings, National Police of Ukraine, legal principles, normative and legal act, subject, administrative and legal regulation, powers, grounds, procedure, organization, appeal.